

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

CYRULIK

il. Michał Bukowy

Chyba najbardziej znanym CYRULIKIEM jest „Cyrulik sewilski” Gioacchina Rossiniego – opera komiczna w dwóch aktach po raz pierwszy wystawiona w 1816 r, a więc już ponad 100 lat temu. W przedwojennej Warszawie ukazywał się również „Cyrulik Warszawski” – tygodnik satyrycznopolityczny lub politycznosatyryczny (jak kto woli: pierwszy przymiotnik oznacza ‘satyryczny i polityczny’, a drugi odnosi się do wyrażenia: satyra polityczna). CYRULIK pochodzi od łacińskiego określenia cirulgicus / chirurgicus, stosowanego wymiennie z wyrażeniem minister chirurgicus oznaczającym ‘pomocnik chirurga’, które przeszło do literackiej polszczyzny z języka kościelnego. W dawnych wiekach CYRULIK był osobą wykonującą drobniejsze zabiegi medyczne, przede wszystkim takie jak opatrywanie ran oraz puszczanie krwi – powszechnie stosowane w celach nie tylko leczniczych, lecz również profilaktycznych. Ponieważ CYRULIK był mistrzem brzytwy, chodziło się do niego również po to, by się ogolić i ostrzyć. Z czasem „zakres obowiązków” CYRULIKA zaczął się zawężać i coraz bardziej ograniczać do usług fryzjerskich, tak że w XVIII w. trzeba było zapożyczyć do polszczyzny niemieckiego FELCZERA, by zajął się tym, co dawniej robił CYRULIK. CYRULIK natomiast stał się w zasadzie synonimem golibrody i fryzjera (golarza), by za kolejne sto lat odejść do lamusa, ustępując miejsca młodszemu i bardziej wyspecjalizowanemu nazwom wykonawców czynności.